MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-28 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 527/2002/1

Tuncel Suyabatmaz

vs

Dolores Pizzuto

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 7 ta' Mejju 2002 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-kontendenti zzewgu fil-11 ta' Marzu 1995 fil-Knisja tal-Kuncizzjoni, St. Andrews u z-zwieg taghhom gie registrat fir-Registru Pubbliku, bin-numru ta' l-iskrizzjoni mitejn u hdax, tas-sena elf, disa' mija u hamsa u disghin (211/1995).

Illi l-kunsens tal-konvenuta kien vizzjat minhabba difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet jew dmirijiet essenzjali taghha, jew b’anomalija psikologika serja li ghamlitha mpossibbli ghall-konvenuta li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi l-kunsens tal-kontendenti nkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg. Il-kontendenti zzewgu meta ma kellhom l-ebda ntenzjoni li jsegwu fedelment l-elementi essenzjali taz-zwieg kif inhuma rikonoxxuti mill-Ligi Maltija.

Illi minhabba r-ragunijiet premessi u minhabba ragunijiet ohra kontemplati fl-**Att XXXVII ta’ l-1975 li Jirregola z-Zwigijiet,** iz-zwieg bejn il-kontendenti kien null u bla effett legali.

Illi l-istess attur talab lil din l-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

(1) Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg kuntrattat bejn il-kontendenti fil-1 ta’ Marzu 1995 huwa null u bla effett legali.

(2) Konsegwentement tordna li din in-nullita’ tigi registrata fuq l-att taz-zwieg relattiv.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta ingunt minn issa ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta’ xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 u 5 tal-process;

Rat ir-rikors ta’ l-attur datat l-11 ta’ Novembru 2002 degretat fit-12 ta’ Novembru 2002;

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenuta datata 31 ta’ Jannar 2003 a fol. 15 tal-process fejn ecceppiet illi:-

(1) Illi t-talbiet ta’ l-attur ghandhom jigu michuda bl-ispejjez *stante* illi mhux minnu illi l-kunsens ta’ l-eccipjenti kien vizzjat, jew li hija eskludiet wiehed mill-elementi essenzjali taz-zwieg jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta u l-lista ta’ xhieda a fol. 15 u 16 tal-process;

Rat il-verbal tas-seduta tal-5 ta’ Dicembru 2002 fejn inghata digriet ghall-affidavits attrici ta’ sittin (60) gurnata u l-kawza thaliet ghan-notifika ghat-18 ta’ Frar 2003.

Rat il-verbal tas-seduta tat-18 ta’ Frar 2003 fejn l-attur inghata terminu iehor ghall-prezentata ta’ l-affdavits ta’ erbghin (40) gurnata u nghata digriet ta’ l-affidavits tal-konvenuta ta’ hamsin (50) gurnata mid-data tan-notifika ta’ l-affidavits attrici u l-kawza thalliet ghall-finali trattazzjoni ghas-6 ta’ Mejju 2003;

Rat il-verbal tas-seduta tas-6 ta’ Mejju 2003 fejn gie ripetut l-istess digriet ta’ l-ahhar seduta.

Rat in-nota ta’ l-attur datata 16 ta’ Gunju 2003 fejn l-attur ipprezenta l-affidavit tieghu datat 16 ta’ Gunju 2003 a fol. 24 sa 27 tal-process.

Rat ir-rikors tal-konvenuta datat 10 ta’ Settembru 2003 fejn talbet sabiex tinghata l-opportunita’ li taghmel kontro-ezami ta’ l-attur u x-xhieda minnu prodotti, u d-digriet datat 16 ta’ Settembru 2003 fejn il-Qorti laqghet it-talba u nnominat lill-Dr. Kenneth Gulia bhala Assistent Gudizzjarju sabiex jiffissa s-seduti sabiex issir l-istess kontro-ezami.
Rat in-nota ta’ l-attur datata 20 ta’ Awissu 2003 fejn l-attur ipprezenta l-affidavit ta’ Gulay Esinduy datat 19 ta’ Awissu 2003;

Rat in-nota ta’ l-Assistent Gudizzjarju a fol. 36 tal-process;

Rat in-nota tal-konvenuta datata 26 ta' Settembru 2003 fejn hija pprezentat l-affidavit taghha datat 26 ta' Settembru 2003 a fol. 38 sa 39 tal-process;

Rat il-verbal tas-seduta tat-8 ta' Ottubru 2003 fejn l-Assistent Gudizzjarju gie orndat jiffissa l-ahhar seduta kif indikata fin-nota tieghu a fol. 36 tal-process;

Rat il-verbal ta' l-istess seduta quddiem l-imsemmi Assistent Gudizzjarju fejn xehdu in kontro-ezami l-attur u l-konvenuta;

Rat il-verbal tas-seduta tal-20 ta' Novembru 2003 fejn il-kawza thalliet ghas-sentenza ghat-28 ta' Ottubru 2004;

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(i) KONSIDERAZZJONIJIET LEGALI.

Illi l-attur qieghed jibbaza t-talba tieghu ghan-nullita' taz-zwieg a bazi ta' dak dispost fl-**artikoli 19 (1) (d) u (f) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi zwieg ikun null, taht din id-dispozizzjoni ta' l-**artikolu 19 (1) (d)** tal-Kap citat: -

19 (1) (d) *"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-gudizzju fuq il-hajja mizzewwga, jew fuq id-drittijiet u id-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha impossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg."*

Illi minn gurisprudenza kostanti tal-Qrati taghna jidher car li l-kunsens moghti fil-kuntratt matrimonjali m'huwiex dak il-kunsens semplici rikjest fil-kuntratti in generali ghaliex il-kuntratt taz-zwieg huwa kuntratt *sui generis* u ta' ordni pubbliku. Illi ghalhekk il-partijiet f'kuntratt ta' zwieg mhux biss irid ikollhom il-kapacita' li jaghtu l-kunsens, izda li l-istess irid jigi moghti bl-iktar mod liberu u xjenti ghal dak kollu li tirrikjedi r-rabta taz-zwieg. Meta ghalhekk ghal xi raguni jew ohra dak il-kunsens ma jkunx gie moghti bil-konoxxenza shiha ta' dak li jgib mieghu iz-zwieg, allura jinholoq dubju kemm dak il-kuntratt huwa wiehed validu:-
"Il matrimonio, in quanto patto ossia foedus … richiede una capacita' intelletuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e' per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita' di mente e di liberta' dato che si tratta di assumersi una servitus per tutta la vita." (**Forum 1990. Vol. I. part 1, pg.72**)

Illi l-kuncett tad-*discretio iudicii* ma jirrikjediex maturita' shiha u perfetta fuq dak kollu li jirrikjedi iz-zwieg, izda konoxxenza shiha ta' dak kollu li jkunu dehlin ghalih il-partijiet u cjoe' ghall-obbligi u d-drittijiet konjugali kemm fil-prezent kif ukoll fil-futur. *Inoltre* l-partijiet irid ikollhom dik il-maturita' affettiva u cjoe' dak kollu li ghandu x'jaqsam ma' l-emozjonijiet u s-sentimenti taghhom fil-konfront ta' xulxin. Jekk xi wahda minn dawn l-elementi hija b'xi mod nieqsa, allura hemm difett tad-diskrezzjoni tal-gudizzju kif rikjest mil-ligi.

Illi hawn issir taghmel referenza ghas-sentenza moghtija minn din il-Qorti fl-ismijiet **"Simon Micallef vs Ethel Joan Micallef."** P.A. (RCP) 30 ta' Gunju 2004) fejn gie studjat fil-fond il-kuncett tad-diskrezzjoni tal-gudizzju. Fil-fatt fi kwotazzjoni twila ta' ***Pompedda*** l-Qorti sostniet:-

"In ogni caso i nubenti debbono avere conoscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe' col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa' coniugale sia nei rigwardi dell'altra parte sia nei rigwardi della prole."

Illi l-istess sentenza tirreferi ghal dak li jghid ***Bersini*** fuq il-livell tad-diskrezzjoni tal-gudizzju rikjest biex jinghata kunsens matrimonjali validu:-

"La discrezione di giudizio comprende la maturita' di giudizio e la maturita' affettiva … La maturita' di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all'atto da compiere, agli obblighi essenziali da assumersi e ai doveri coniugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturita' affettiva comporta generalmente quella adeguata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, dell'emotivita' che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volonta' e possono privare della libera scelta interiore … Per dare un valido consenso, non e' sufficiente il grado di ragione col quale speculativamente uno sappia che cosa e' il matrimonio, e' necessaria la maturita' di giudizio capace di ponderare in concreto i doveri e i diritti che uno deve assumersi per tutta la vita. In altri termini, e' necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell'atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro."

Illi fil-kawza fl-ismijiet **"Janet Portelli vs Victor Portelli"** (deciza fl-14 t'Awissu 1995), din il-Qorti diversament presjeduta osservat is-segwenti:-
"It seems that discretion of judgment or maturity of judgment can be lacking if any one of the following three conditions or hypothesis is verified: (1) when sufficient intellectual knowledge of the object of consent to be given in entering marriage is lacking; (2) when the contracting party has not yet reached a sufficient amount of reflection that is proportionate to the conjugal affair that is a critical reflection apt for the nuptial; (3) or finally when either party contracting marriage is deprived of internal freedom, that is, that capacity to deliberate with sufficient weighing of the motives and, on the part of the will freedom (autonomia) from all force from within."

Illi s**-subiniciz (1) (d)** jaghti bazi ohra ghan-nullita` taz-zwieg minhabba vizzju tal-kunsens. L-anomalija

psikologika trid tkun wahda serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Kif gie ritenut fis-sentenza hawn fuq citata:-

“Inkapacita’ jew impossibbilta’ vera f’dan il-kuntest hi ipotizzabbli biss fil-prezenza ta’ anomalija psikologika serja ndipendentement minn kif wiehed jaghzel li jiddefiniha jew jikklassifikaha fil-kamp psikjatriku jew ta’ psikologija tintakka sostanzjalment il-kapacita’ di intendere e/o di volere”.

Illi finalment ghalkemm il-**Kapitolu 255** ma taghtix definizzjoni ta’ x’inhuma l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, kif iddikjarat il-Qorti fis-sentenza hawn fuq citata dawn huma dawk l-elementi li dejjem gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet tal-hajja mizzewga u cjoe’ dik l-unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli, diretta ghal komunjoni ta’ hajja u prokreazzjoni u t-trobbija ta’ l-ulied. Tant illi ghalhekk jekk xi wahda mill-partijiet ma jkollhiex il-kapacita’ kollha biex tassumi dawn id-dmirijiet, iz-zwieg li jigi hekk ikkreat ma jistax ikun wiehed validu.

Illi finalment issir pjena referenza ghas-sentenza moghtija mill-Prim’ Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet **“Joseph Farrugia vs Marthese Fsadni”** deciza fl-1 ta’ Ottubru 2002 fejn il-Qorti ghamlet studju approfondiet ta’ din il-*caput nullitatis.*

Illi it-tieni bazi attrici ghat-talba ghal annullament taz-zwieg rikjesta hija dik ibbazata fuq l-**artikolu 19 (1) (f)** li jipprovdi li:-

Art 19 (1) (f) *“jekk il-kunsens ta’ xi wahda mill-partijiett ikun inkiseb bl-eskluzjoni posittiva taz-zwieg innifsu, jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.”*

Illi hawnhekk il-Ligi qieghda titkellem fuq is-simulazzjoni kemm dik totali kif ukoll dik parzjali tal-kunsens matrimonjali. Il-kunsens huwa l-qofol ta’ kwalunkwe ftehim jew kuntratt, specjalment il-kuntratt taz-zwieg. Wiehed jista’ jghid illi z-zwieg jibda jezisti hekk kif il-partijiet jimmanifestaw il-kunsens taghhom. L-awtur ***F.***

Anzar Gil fil-ktieb tieghu ***"El Nuevo derecho matrimonial canonico"*** jaghti definizzjoni l-aktar approprjata tal-kunsens u specifikatament dak matrimonjali:

"Nel senso guridico ampio viene chiamato consenso l'incontro di diverse volonta in ordine allo stesso obbligo. Riferito alla celebrazione del matrimonio, il consenso puo' essere descritto come l'incontro della volonta' di un uomo e di una donna in ordine alla cotituzione dello stato coniugale."

Illi ghalhekk jekk dak il-kunsens ikun b'xi mod simulat allura dak ma jibqax wiehed validu. Izda meta nistghu nghidu illi l-kunsens ikun gie suimulat? Jekk il-kunsens intern ta' persuna ma ikunx jaqbel mas-sinjali jew gesti esterni ta' l-istess, jew jekk dak illi persuna tkun qed tfisser bil-kliem ma jkunx jaqbel ma' dak li qed tahseb jew trid internament, allura huwa ovvju illi dik l-azzjoni umana hija wahda simulata.

*"Simula quindi o finge la celebrazione del matrimonio colui che esternamente manifesta la propria volonta' di celebrarlo, mentre in realta' nell'interno della sua volonta non vuole la celebrazione del medesimo. Per la esistenza dunque della simulazione in senso proprio e' necessaria la divergenza cosciente e volontaria tra la manifestazione esterna del consenso matrimoniale e quello che si vuole nell'interno della volonta." (**J.F.Castano*** **– Il Sacramento Del Matrimonio).**

Il-ligi fl-**artikolu 19 (1) (f)** taghmel distinzjoni bejn is-simulazzjoni totali u dik parzjali tal-kunsens matrimonjali. Tezisti simulazzjoni totali meta persuna teskludi z-zwieg fit-totalita` tieghu bhala ftehim bejn ragel u mara fejn jistabbilixxu unjoni ghal hajjtihom kollha bl-elementi kollha li tistabbilixxi l-ligi ghal kuntratt matrimonjali. Tezisti simulazzjoni parzjali meta persuna teskludi biss wahda jew aktar mill-elementi necessarji rikjesti biex jigi stabbilit iz-zwieg bhal per ezempju l-eskluzjoni tal-prokreazzjoni u trobbija ta' l-ulied, jew l-eskluzjoni ta' l-obbligu tal-fedelta' lejn il-parti l-ohra.

Illi ghalhekk biex wiehed jinvestiga l-validita` *o meno* tal-kunsens matrimonjali fil-kuntest tas-simulazzjoni, huwa necessarju illi l-volonta` tal-persuna li tkun tat dak il-kunsens tigi nvestigata. Il-ligi tistabbilixxi li biex il-kunsens ikun gie simulat ma huwiex bizzejjed illi ikun hemm l-assenza tal-volonta’ ghaz-zwieg, izda jrid bil-fors ikun hemm l-eskluzjoni pozittiva. Dan ifisser li l-persuna li tkun qed taghti l-kunsens tissimula dak il-kunsens meta jkollha l-volonta’ u x-xewqa li teskludi z-zwieg. M’huwiex necessarju li tali eskluzjoni tigi manifestata esplicitament, izda jista’ jkun illi mic-cirkostanzi kollha li jsegwu tal-hajja matrimonjali jkun car li l-kunsens matrimonjali jkun gie simulat.

“L’atto positivo della volonta non si identifica con l’intenzione espressa o esplicita, ma l’atto della volonta puo’ essere emesso anche con intenzione implicita, vale a dire mediante il modo di comportarsi del soggetto che esclude, o mediante l’insieme delle circostanze della vita del medesimo soggetto. La volonta, oltre il modo espresso o esplicito di esprimersi, ha ancora altri modi di manifestarsi. (***O. Giacchi*** – **Il Consenso Matrimoniale Canonico**).

(ii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-partijiet kienu pjottost ta’ eta’ matura meta ltaqghu u l-attur kien ta’ nazzjonalita’ Torka mentri l-konvenuta kienet Maltija. Illi l-partijiet ghamlu diversi akkuzi kontra xulxin, fejn l-attur jghid li l-konvenuta kienet possessiva *stante* li ma kenitx thallih johrog mal-hbieb, mentri l-konvenuta tghid li l-attur qatt ma kien responsabbli u tirrakkonta li hija kellha tohrog il-flus sabiex l-attur jaqta’ xewqtu u jiftah in-negozju tieghu li pero’ hija kienet insistiet li jaghlaq peress li kien akkumula hafna dejn, li skond hija ghamlet *fronte* ghalih hija. Dwar dan l-attur ma jsemmi xejn.

Illi l-attur pero’ minkejja diversi akkuzi fil-konfront tal-konvenuta, jammetti li huwa kien jaghti priorita’ lill-hbieb tieghu izda l-iktar haga serja fl-affidavit ta’ l-attur hija fejn

huwa jghid li huwa kien musulman, u allura l-kuncett ta' zwieg ghalih kien differenti minn dak ta' martu, u dan qed isostnih peress li huwa zzewweg bir-rit kattoliku lill-konvenuta. Fil-fatt huwa jghid li skond ir-religjon tieghu huwa setgha jizzewweg iktar minn darba, u fil-fatt kull ma ried jaghmel sabiex jinhall minn tali zwieg, kien biss li jghid li huwa ma riedx izjed jghix mal-mara, u b'hekk jittermina l-istess zwieg; ghalkemm jghid li kien ihobb lill-konvenuta sostna is-segwenti:-

"I entered marriage with this disposition in mind that if I get fed up living with Dolores, there was always a way out in that all I had to do was to terminate the relationship, and date someone else. This is precisely what I did when I realised that our relationship could no longer continue. I dated someone else. Infact before I married Dolores, I never intended that marriage is forever, that it is a permanent union between husband and wife".

Illi minn dan kollu jirrizulta car li l-istess attur eskluda mill-kunsens tieghu l-kuncett ta' permanenza taz-zwieg u li z-zwieg skond il-Ligi taghna huwa indissolubbli, u b'hekk ma hemm l-ebda dubju li l-istess kunsens ta' l-attur kien simulat a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255.** Dan apparti li eskluda l-kuncett ta' fedelta' mill-istess unjoni tieghu mal-konvenuta.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuta nkwantu l-istess huma b'xi mod kontrastanti u nkompatibbli ma' dak hawn premess u deciz, **tilqa' t-talbiet attrici** b'dan illi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg kuntrattat bejn il-kontendenti fil-11 ta' Marzu 1995 huwa null u bla effett u dan *ai termini* ta' l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta,** ghar-ragunijiet imputabbli lill-attur.

Bl-ispejjez kollha kontra l-istess attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------